

Jak napisać bibliografię

Spis treści:

1. Informacje ogólne
 - 1.1 Wyjaśnienie terminów
 - 1.2 Stosowane normy
2. Opis bibliograficzny
 - 2.1 Uwagi ogólne
 - 2.2 Opis książki
 - 2.3 Opis czasopisma
 - 2.4 Opis dokumentu elektronicznego
 - 2.5 Opis filmu i dokumentu dźwiękowego

1. Informacje ogólne
 - 1.1 Terminy

- **BIBLIOGRAFIA**- uporządkowany wg określonych kryteriów spis dokumentów (książek, czasopism, artykułów i in.) z najważniejszymi informacjami o każdej z pozycji.
- **BIBLIOGRAFIA ZAŁĄCZNIKOWA (literatura przedmiotu, wykaz źródeł)** zawiera skrócone opisy bibliograficzne dokumentów, na które powołuje się autor pracy (cytowanych lub tylko związanych z tematem). Sporządza się ją dla ukazania warsztatu naukowego wykonanej pracy. Pozwala ocenić znajomość tematyki i oryginalność pracy. Jest dla czytelnika źródłem informacji o innych opracowaniach na dany temat. Bibliografię umieszczamy na końcu pracy.

Układ bibliografii jest umowny. Informator maturalny zaleca następujący podział:

I Literatura podmiotu (omawiane przez nas w pracy utwory literackie i inne teksty kultury)

II Literatura przedmiotu wykorzystane przez nas opracowania ogólne (np. słowniki, encyklopedie, historie literatury) i szczegółowe (książki, artykuły, dokumenty elektroniczne)

III Materiały pomocnicze wykorzystane do "ubarwienia " naszej wypowiedzi fragmenty filmów, obrazy, muzyka itp.

W obrębie poszczególnych grup obowiązuje alfabetyczna kolejność opisów.

Bibliografia może być tożsama z przypisami, zwykle jednak ma o wiele szerszy zakres.

- **PRZYPISY** krótkie objaśnienia do fragmentów tekstu. Mają charakter informacyjny. Mogą dodatkowo wyjaśniać pewne fragmenty tekstu. Przypisy

bibliograficzne zawierają opisy dokumentów, z których pochodzą cytaty lub informacje zawarte w tekście. Do przypisów kierują odsyłacze zawarte w tekście (najczęściej są to cyfry).

Miejsce przypisów: u dołu strony (najczęściej), na końcu rozdziału lub na końcu pracy.

- **OPIS BIBLIOGRAFICZNY** - to uporządkowany zespół danych o książce (artykule), służący do jej identyfikacji.

1.2. Stosowane normy

Zasady sporządzania przypisów i bibliografii są znormalizowane.

Określają je normy:

- **PN-ISO 690 z lipca 2002 roku** (dla książek i czasopism)
- **PN-ISO-2 :1999** (dla dokumentów elektronicznych).

Zgodnie z obecnymi normami obowiązuje podawanie w opisie numeru ISBN dla książek i ISSN dla czasopism

Skrót ISBN pochodzi z ang.: International Standard Book Number.

W 10-cyfrowym numerze jest zapisana informacja o kraju, wydawcy i o samej książce (np. 83 na początku oznacza Polskę).

Od 1 stycznia 2007 roku obowiązuje 13-cyfrowy numer ISBN. Aktualny numer poprzedzony prefiksem 978 jest identyczny z używanym w kodzie paskowym.

2. Opis bibliograficzny

2.1. Uwagi ogólne

Podstawowe zasady:

- **Informacje o książce spisujemy ze strony tytułowej, nie z okładki.**
- **Tytułu książki nie ujmujemy w cudzysłów.**
- **Można podać tylko inicjał imienia autora, jeśli nie utrudni to identyfikacji.**
- **Pomijamy informacje o stopniach naukowych i funkcjach służbowych autora.**

W opisie można uwzględnić tylko elementy obowiązkowe, lub podać więcej szczegółów. Norma dopuszcza też pewną dowolność interpunkcji i wyróżnień graficznych (zmiana kroju czcionki, podkreślenia), np. tytuł czasopisma można ująć w cudzysłów lub napisać kursywą.

Obowiązuje jednak absolutna konsekwencja w raz przyjętym sposobie zapisu.

2.2. Opis książki

2.2.1. Schemat opisu

Autor : Tytuł książki .Wydanie . Tom. Miejsce wydania : wydawca rok wydania . ISBN

Elementy nieobowiązkowe są zapisane kursywą. Podano przykładową (najczęściej stosowaną) interpunkcję. Pamiętaj! Tytułu książki nie ujmuj w cudzysłów. Konsekwentnie stosuj wybraną interpunkcję.

Wszystkie elementy opisu bibliograficznego książki:

1. Autor (nazwisko i imię lub inicjał imienia)
2. Tytuł
3. Odpowiedzialność drugorzędna (redaktor- w pracy zbiorowej; autor opracowania, tłumacz- w antologii)
4. Oznaczenie wydania
5. Numer tomu i jego tytuł (w opisie pojedynczego tomu)
6. Miejsce wydania (ew. wydawca)
7. Rok wydania
8. Objętość, seria, uwagi
9. Strony (przy opisie fragmentu książki)
10. Nr ISBN (po kropce). Przy opisie fragmentu książki można go nie podawać.

2.2.2. Przykładowe opisy

Książka do 3 autorów

- Danielou J., Marrou H.: Historia Kościoła. T.1. Od początków do roku 600. Warszawa: PAX 1984. ISBN 83-211-0577-7.
- Sienkiewicz H.: Potop. T.1-3. Warszawa: PIW 1969.

Praca zbiorowa, antologia

- Mały słownik kultury dawnych Słowian. Red. L. Leciejewicz. Wyd.2. Warszawa: Wiedza Powszechna 1988. ISBN 83-214-0499-5
- Od Chaucera do Larkina. 400 nieśmiertelnych wierszy 125 poetów anglojęzycznych z 8 stuleci. Tłum. i opr. St. Barańczak. Kraków: Znak 1993. ISBN 83-7006-321-7

Opis fragmentu książki

- Heistein J.: Historia literatury włoskiej. Zarys. Wyd.2. Wrocław 1987, s. 69-79
- Słownik pojęć i tekstów kultury. Red. A.Rysiewicz. Warszawa 2002, s.109 (w przypadku słowników w opisie podajemy również wybrane hasło.)

- Drawicz A.: Wstęp. W: Bułhakow M.: Mistrz i Małgorzata. Wrocław: Ossolineum 1990. s.V-LXXXIV.
(Propozycja opisu opracowania ze wstępu do wydania Biblioteki Narodowej - podany za forum internetowym "Biblioteki w Szkole")

Opis fragmentu pracy zbiorowej

- Cardini F.: Wojownik i rycerz. W: Człowiek średniowiecza. Pod red. J. Le Goffa. Warszawa 2000, s. 97-142

2.3. Opis czasopisma

2.3.1. Obowiązkowe elementy opisu czasopisma:

Tytuł

Odpowiedzialność

Wydanie

Oznaczenie zeszytu (daty i / lub numery)

rok wyd.

Numer znormalizowany ISSN

2.3.2. Przykładowy opis czasopisma

Nauka i Przyszłość. Polska Akademia Nauk, Centrum Upowszechniania Nauki.
Grudzień 1990 nr 1-. 1990-. ISSN 0867-2687.

2.3.3. Schemat opisu artykułu z czasopisma

Autor artykułu : Tytuł artykułu . " Tytuł czasopisma " rok , numer czasopisma , numery stron

Elementy opisu bibliograficznego artykułu z czasopisma:

1. Autor artykułu

2. Tytuł artykułu

3. Tytuł czasopisma

4. Lokalizacja (rok, numer zeszytu, strony)

2.3.4. Przykładowy opis artykułu z czasopisma

Kołątaj W.: Tak powstały piramidy. "Wiedza i Życie" 2002, nr 7, s.50-55

2.3.4. Schemat opisu wywiadu z czasopisma

Nazwisko i imię osoby, która udziela wywiadu : Tytuł wywiadu . Rozm. przepr. Imię i nazwisko osoby prowadzącej wywiad . „Tytuł czasopisma” rok , numer , numery stron

Kuczok Wojciech: Jestem bardzo pokrzywiony. Rozm. przepr. Barbara Pietkiewicz.
„Polityka” 2004, nr 3, s. 58-59

2.4. Opis dokumentu elektronicznego

2.4.1. Elementy opisu dokumentu elektronicznego

1. Autor
2. Tytuł
3. Nośnik w nawiasie kwadratowym [CD-ROM], [on-line]
4. Wydanie (wersja, miejsce wydania, wydawca, copyright, data aktualizacji lub dostępu) - o ile można ustalić. Data dostępu w nawiasie kwadratowym
5. Tytuł fragmentu (przy opisie fragmentu dokumentu elektronicznego)
6. Warunki dostępu (dla dokumentów on-line)

2.4.2. Przykładowe opisy dokumentów elektronicznych

- Kopaliński W.: Wielki multimedialny słownik W. Kopalińskiego [CD-ROM]. Warszawa: PWN 2000
- Słowniki PWN [CD-ROM]. Edycja 2003 w.1.1. Warszawa: PWN 2002. Słownik poprawnej polszczyzny
- Mickiewicz A.: Pan Tadeusz [on-line]. Skarbnica literatury polskiej. Dostępny w Internecie: http://www.literatura.zapis.net.pl/pan_tadeusz
- Papszun T.: J.R.R. Tolkien- pierwsza polska strona domowa. Modyfikacja: 2003.07.09. Dostępna w Internecie: <http://www.lodz.tpsa.pl/bez/tolkien>

2.4.3. Elementy opisu artykułu z dokumentu elektronicznego

1. Autor artykułu
2. Tytuł artykułu
3. Tytuł dokumentu macierzystego (książki, bazy danych, czasopisma)
4. [Nośnik]
5. Wydanie (wersja, m-ce wyd., wydawca, rok)
6. Oznaczenie zeszytu (dla e-czasopisma)
7. Lokalizacja (o ile jest numeracja stron)
8. Warunki dostępu (dla dokumentów on-line)

2.4.2. Przykładowe opisy artykułów z dokumentów elektronicznych

- Bardel M.: Byłem hobbitem. "Znak" [on-line] 2004 nr 592. [dostęp: 23.11.2008]. Dostępne w Internecie: <http://www.znak.com.pl/znak/bardel.html>
- Jan XXIII: Encyklika Pacem in Terris. W: Nauczanie Kościoła Katolickiego [CD-ROM]. Kraków: Wyd.m 2002

2.5. Opis filmu i dokumentu dźwiękowego

2.5.1. Przykładowe opisy filmu i dokumentu dźwiękowego (*Propozycja opisu podano za forum internetowym "Biblioteki w Szkole"*)

Film:

- Pan Tadeusz [Film]. Reż. Andrzej WAJDA. Warszawa: Vision Film, 2000. 1 kas. VHS
Lub
- Wajda A. (Reż): Pan Tadeusz [Film]. Warszawa 2000. 1 płyta DVD.
- Czapczyk P., Czarnecka A.: Poezja współczesna. [Film]. Warszawa : Telewizja Polska.1997. 1 kas.VHS

Dokument dźwiękowy:

- Bach J. S.: Brandenburg Concertos [Dokument dźwiękowy]. Warszawa: Pomaton EMI, 1999. 1 płyta CD.
- Pawlikowska-Jasnorzewska M.: Wiersze. [Dokument dźwiękowy]. Warszawa: Polskie Nagrania 1988. Taśma magnet.

(Informacje i opisy za *Biblioteką Liceum i Gimnazjum Zakonu Pijarów w Krakowie*)

Vademecum: Bibliografia załącznikowa i przypisy. [on-line]. Biblioteka Liceum i Gimnazjum Zakonu Pijarów w Krakowie. [dostęp: 25 października 2008]. Dostępne w Internecie: <http://www.liceum.pijarzy.pl/biblioteka/bibliografia.html>